

Branajte travnike v jeseni

Redno in vsakoletno obdelovanje je za travniško zemljo prav tako potrebno kakor za njivsko zemljo. Vsako obdelovanje zemlje pa ima ta namen in cilj, da napravimo in ohranimo zemljo godno. Zemlja pa je v godnem stanju tedaj, ko najbolj popolno lahko prokne ali prodre v njo voda, kisik in ogljikova kislina in je v zemlji delovanje koristnih bakterij ob zadostni množini organskih snovi najbolj živahno. Godna zemlja je rahla, drobljiva in topla. Ako godno zemljo potipa moč, čutimo, da je zmerno vlažna, ako jo poduhamo, ima svojevrsten duh ali diši po zemlji. Kakor nudi njiva v stanju godnosti njivskim rastlinam najboljše življenjske pogoje, tako je potrebno, da je za dobro uspevanje in raščo travniških rastlin tudi travniška zemlja godna. Razen tega obdelujemo travniško zemljo tudi zato, da odstranimo z nje mah in uničimo travniški plevel, da spravimo v zemljo gnojila, da poravnamo krtine itd.

Najbolj poznano orodje, ki ga uporabljamo za obdelovanje travniške zemlje, je pri nas travniška brana. Dobra travniška brana ne sme odskakovati pri delu in mora s svojimi zobmi ali noži neprestano prijemati v zemljo in ostati z zemljo nepretrgoma v stiku. Ne da bi se mašila med delom, mora dobra travniška brana primerno rezati trdo, z rastlinami križem prerastlo travniško zemljo, porazdeliti, toda ne izruvati travne šope, dobro odpreti zemljo zraku, svetlobi in gorkoti ter odstraniti mah in travniški plevel. Na starih travnikih, ki so gosto poraščeni z mahom in niso bili še nikdar pošteno branani, je prvič delo z brano težje, zlasti tedaj, če je travniška zem-

lja vsa preraščena in preprežena tudi z močnimi rastlinskimi koreninami. Pozneje po večkratnem obdelovanju travnika z brano je delo že lažje in ga lahko opravimo tudi z bolj šibkimi voli ali enim močnim težkim konjem.

Čim težje vleče vprežna živina prvičkrat brano po travniku, tem bolj nas to lahko prepriča, kako zelo potrebno je bilo brananje travniške zemlje. Brez brane ni dobre travniške zemlje, brez brane je na travniku le malo krme, ki je tudi po svoji kakovosti slaba. Z marsikaterega zanemarjenega travnika — in takih je pri nas žal še veliko in mnogo mnogo preveč — lahko izberemo več mahu, kakor pa je bilo ob košnji sena.

Marsikdo se boji, da bo z branjem poškodoval na zanemarjenem travniku že tako borno travniško rušo in iztrga preredke krmne rastline. Ako brana travnike z neprimerno brano in o nepravem času je morda takšen strah opravičen. Pri uporabi dobre travniške brane o primernem času pa ne more škodovati slabo negovanemu travniku prav nič, pač pa le koristiti. Dobra travniška brana iztrga in odstranjuje samo takšne nič vredne tvarine, ki se dajo k večjemu porabiti za nastil ali za kompost, ne pa za krmljenje živine. Iztrgan mah in drugi plevel pa obilo in kmalu nadomeste preostale krmne rastline, ki se lepo razvijejo, razširijo in razrastejo na pobranem travniku. Brana je sovražnica mahu in vsega travniškega plevela, je pa najboljša prijateljica in pospeševaljica rašče trav in detelj. Edino izjemo delajo le močvirni in barski (rahli, humozni) travniki, ki jih moramo obdelovati z valjarjem mesto z brano.

Najboljši in večkrat tudi najprimernejši čas letnega travniškega obdelovanja je jesen, seveda le takrat, ko so travniška tla povsem tudi suha. Najbolje je, da je travniška zemlja tako suha, da se za brano praši ali kadi. Lahko pa branamo z uspehom tudi spomladi, ko se travniška tla že dobro osušijo. Ako je jesen lepa in so travniki primerno suhi za brananje, nikakor ne odlašajmo z brananjem, ker se spomladi le prerado zgodi, da vsled predolgotrajnega mokrega vremena ni mogoče priti do brananja travnikov, pa če je to delo še tako potrebno in bi ga še tako radi izvršili. V mokra in vlažna travniška tla pa ne sme iti brana kakor ne plug v prevlažno njivsko zemljo. Jesensko brananje travnikov je

pa tudi zategadelj najugodnejše, ker takoj po končanem brananju travnike gnojimo. Z mahom poraščene in več let zanemarjene travnike je vsekakor treba pred gnojenjem branati, ker bi sicer pred brananjem trošena gnojila s poznejšim brananjem odstranili obenem z iztrganim mahom in plevelom tudi pravkar raztrošena gnojila. Tudi za posetev travnih in deteljnih semen je treba travnike primerno pobranati.

Najboljše obdelovanje travniške zemlje pa ostane le polovičarsko delo, če obdelovanju ne sledi tudi gnojenje. Mah, plevel in razne manjvredne borne trave trajno zginajo s travnikov, če pospešujemo z izdatnim gnojenjem dobre irave in detelje v rasti in v njih neprestanem boju za življenje. P.

Zakaj sadje v shrambi tako rado gnije

K gnitju, to je k razdevanju organskih snovi potom raznih glivic, je posebno nagnjeno naše sadje vseh plemen. Dva glavna vzroka sta, ki povzročata in pospešujeta ta naradni pojav: prvi je v in na sadju samem, drugi je pa v shrambi. Že sestava našega sadja, ki ima v sebi več ali manj sladkorja in do 85 odstotkov vode, je taka, da imajo gnilobne glivice najidealnejše pogoje za svoj razvoj. Sicer je vsak sad od prirode kolikor toliko zavarovan, da se ga glivice ne morejo kar izlahka lotiti. Obležen je okrog in okrog sicer s tanko, toda gosto, močno kožico, ki brani dostop glivičnim klicam. Vrhutega je pa kožica prevlečena z neko pretanko, vendar pa dobro zaodevajočo voščeno prevlaklo. Toda žalilno, ta prirodna obramba je v veliki nevarnosti pred poškodbo. Že na drevesu je sto prilik, da se kožica načne, da se voščena prevlaka odrgne. Dokler sad še raste, skuša take poškodbe popraviti, kožica se zaraste, nastane sicer brazgotina, ki pa vendar dobro varuje notranščino pred okuženjem po glivicah. Ko pa sad dozoreva, ne more več

popraviti nastale poškodbe in vrata za vstop glivic so odprta. Še večja je nevarnost, da se prirodna obramba pred gnilobo pokvari, nastane pa pri spravljajanju. Ali mi moremo misliti, da bo ostal plod nepoškodovan ako pade z drevesa na trda tla (pri treseanju), ali da bi se mu voščena prevlaka temeljito ne odrgnila, ko ga trdo prijemamo, ko ga pretresamo s posode v posodo, ko ga prevažamo v večje ali manjše razdalje?! Tudi pri najbolj skrbnem običajanju in čež vse pazljivem ravnanju pri spravljajanju, zapakovanju in prevažanju, se lahko zgodi, da dobi ta ali oni plod neznatno, z golim očesom nevidno poškodbo. Vhod z najtanjšo iglico zadostuje, vrata za glivice so odprta, gnitje se prične prej ali slej. Kaj pa je šele s sadjem, s katerim se pri spravljajanju neprevidno ali celo surovo ravna, ki ga neusmiljeno tresejo in s koli stepajo z drevja, ki ga nakladajo z lopatami, ki hodijo po njem z okovanimi čevlji itd., to si vsakdo lahko predstavlja. Ko bi posamezne sorte ne imele v sebi še drugih obrambnih sredstev (obilo kisline, čreslovine), ki kolikor toliko vsaj za nekaj časa odvrtačo

in zavirajo razvoj glivic, bi moralo segniti v kratkem času vse sadje.

Drug vzrok, da sadje v shrambi gni, je pa je shramba sama. Gnitje, to je razvoj glivic jako pospešuje toplota in zračna vlaga. Tople in vlažne kleti so pravi eldorado za glivice, ki jih je milijarde v zraku in po stenah, ki jih pa prinesemo v shrambo tudi na sadju. Toplina par stopinj nad ničlo (2—3 stopinje Celzija) je najugodnejša za obrambo pred gnitjem. Pa v razmeroma suhem zraku se glivice tudi ne morejo ugodno širiti in razvijati. Hladna, ne prevlažna shramba je torej precejšnja obramba pred gnitjem. Pa še nekaj! Snaga, skrajna čistoča v

shrabi je precejšnje jamstvo, da sadje ne bo gnilo. Kdor je v toplih poletnih ali vsaj v ravnokar minulih, naravnost vročih jesenskih dneh sadno shrambo temeljito osnažil, stene prebelil (apno je hud sovražnik glivic), prostor zažveplal (žveplen dvokis je smrt za glivice), police s sodo pomil in na soncu presušil (kakor je bilo že na tem mestu večkrat priporočeno) ne bo imel mnogo opravka z gnilobo.

Končno še tole: Sadje v shrambi je treba večkrat pregledati in takoj odstraniti, ko se pokažejo na kakem posameznem sadu prvi znaki gnilobe.

H.

Priprava za pomladanske setve

Ko končamo jesenske setve in spravimo tudi najbolj pozne pridelke že pod streho, je neobhodno potrebno, da preorjemo in pustimo v sirovih brazdah vse njive, ki so ostale prazne in so določene za pomladanske setve. Pravi gospodar ne sme prej mirovati, dokler ni tudi tega dela napravil. Noben košček njivske zemlje, pa naj je zemlja lahka ali težka, ne sme ostati čez zimo nepreoran. Z nepreorane gladke in trde njivske površine odteka brez vse koristi dragocena deževnica. Iz nepreoranih njiv tudi lahko izhlapi mnogo vode. Če pa je njivska zemlja čez zimo v sirovih brazdah, navlaži in napoji dež zelo lahko gornjo zemeljsko plast in se nabere tudi v spodnejših zemeljskih plasteh dovolj vode ali vlage, ki pride prav spomladi in poleti ob vročih in suhih dneh. Tedaj se potrebna voda, ki se je lahko nabrala čez zimo v spodnjih zemeljskih plasteh, dviga navzgor k žejnim koreninam rastlin in jim obenem dovaja rastlinske hranilne snovi.

Na njivah, ki ostanejo čez zimo v sirovih brazdah, lahko prodre zimski mraz ali zmrzal s svojim zelo koristnim delovanjem bolj globoko v zemljo. Zmrzal raznese najtrše kepe, ki pozneje razpadejo in se zdobijo v drobne

kepice ali grudice. Pri tem delovanju zimskega mraza se razdrobijo in razkrojijo tudi rudnine, ki dajo kasneje svoje hranilne snovi rastlinskim koreninam v uporabo in hrano. Brez pomoči vode in zmrzali bi ostal ves trud rastlinskih korenin mnogokrat brezuspešen. Zato pa bi se lahko tudi zgodilo, da bi taka zemlja ostala bolj revna in bi v njej rastline bolj slabo uspevale prav radi nemarnega obdelovanja in izostalega oranja pred zimo.

Z oranjem njiv pred zimo si prihranimo skoraj vedno tudi spomladno oranje, ki zelo neugodno in lahko tudi škodljivo vpliva, zlasti v zelo peščeni, zelo glinasti ali ilovnati zemlji. Peščena njivska zemlja, ki jo preorjemo šele spomladi, se lahko hitro izsuši, težka pa sploh ne postane prhka ali pa se to zgodi šele pozno, ako ne prepozno. Mnogokrat pa prav radi oranja šele spomladi zapozni tudi pomladanska setev, ki pride potem le prevečkrat v pomladansko sušno dobo.

Tudi oranje pred zimo za spomladne setve bo najprej uspešno, če gremo s plugom v primerno vlažno, v ne premokro in vlažno njivsko zemljo. Za jara žita orjemo pred zimo okrog 20 cm globoko, za okopavine pa okrog 25 do 30 cm globoko.

P.

Kmetijska razstava v Mariboru

Okrajna kmetijska razstava v Mariboru

Zivimo v dobi velesejmov, kongresov in razstav. Skoro bi lahko rekli, da je vsega tega vendarle preveč. Toda, kdor je videl in si malo bolj natančno ogledal okrajno kmetijsko razstavo v Mariboru, se mora navdušiti za razstave, kajti tako lepe prireditve že davno ni bilo v naših krajih. To velja predvsem za sadjarsko razstavo. Sicer so bile lepo zastopane tudi druge kmetijske panoge, pa prednjačila je vsekakor razstava sadja ali prav za prav razstava jabolk in sicer glede količine, prav posebno pa glede kakovosti. Priznati moramo, da tako lepega sadja (jabolk), tako popolno razvitega, brez vsakega madeža, v tako sijajni opremi in v toliki množini še nismo videli na naših sadnih razstavah.

Vsega skupaj je bilo razstavljenih 1100 ameriških zabojev jabolk, ki so bila strokovnjaško razbrana po debelosti in prav tako strokovnjaško vložena. Vsi plodovi so bili zaviti v svilen papir, le zgornja plast je bila deloma nezavita. Prednost te razstave je bila posebno v tem, da je bilo zastopanih le malo sort, toda tiste v prvovrstni kakovosti in v veliki množini. Prednjačila je kanadka, katere je bilo okoli 250 zabojev, bobovec je bilo blizu 200 zabojev, pa bellefleurja tudi blizu 100, pa mnogo zabojev je bilo tudi zlate parmene, ananasove renete, Baumannove renete, boskoopskega kosmača itd.

Najbolj sta se odlikovali na sadni razstavi mariborska vinarska in sadjarska šola in podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Sent Petru pri Mariboru. Šola je razstavila krasna, do popolnosti sortirana jabolka v 56 ameriških in v 20 kabinetnih zabojih. Zelo poučna je bila zbirka obsegajoča 51 vzorcev jabolčnih in hruškovih sort sadnega izbora za dravsko banovino. Posebna zanimivost je bila na sredi razstavnega prostora stoječa, tri metre visoka in v temelju 4 kvadratne metre obsegajoča piramida iz jabolk z začet-

nimi črkami A (Aleksander) in M (Marija). Zbirka sadnih shranikov in brezalkoholnih pijač je tudi vsakogar zanimala.

Podružnica Sadjar. in vrtnar. društva iz Št. Petra pri Mariboru je sama razstavila čez 500 ameriških zabojev po okoli 20 kg netto teže. Samih kanadk je bilo 192 zabojev, naravnost orjaških bellefleurjev 68, neverjetno lepih bobovcev 60, čeznormalno debelih ananasovih renet 44, krasno barvanega čarjeviča 22, zagorelo rdeče Baumannove renete 32 zabojev in okoli 80 zabojev raznih drugih zimskih sort. Pri tej podružnici se vidi, kaj zmore dobro urejena organizacija in poštvalnost odbornikov.

Sadne razstave se je udeležilo še več drugi podružnice Sadj. in vrtnar. društva in Kmetijske družbe. Vse sadje z razstave je kupila Kmetijska družba, ki ga je odpeljala v originalni opremi v Zagreb, da se bodo tudi Zagrebčani prepričali, kako daleč je že Slovenija v naprednem sadjarstvu.

Nekaj pa moramo pri tej razstavi vendarle grajati. Taka prireditve, ki je prizadajala toliko truda in stroškov in ki bi bila delala čast naprednejšim deželam, bi bila zaslužila nekoliko več reklame. Saj do zadnjega nismo niti vedeli, kaj se v Mariboru pripravlja. Razstave ni obiskal niti en inozemski trgovec. Saj bi bil še celo Ljubljancane in Zagrebčane, ki so obiskali razstavo, lahko seštel na prste. Ali ni škoda, da se taka sijajna prireditev, ki je v vsakem oziru polna pobud in tako zelo poučna, vprizori nekako pod klobukom, samo za Mariborčane in najbližjo okolico? To velja že za samo sadno razstavo. Če pa vzamemo v poštev še lepo izvedeno vrtnarsko razstavo, potem vzorno razstavo kokoši, razstavo kmetijskega orodja, raznih pripomočkov za napredno kmetovanje, gozdarsko razstavo, izredno poučni oddelek vinarske in sadjarske šole, je naša graja o pomanjkljivi reklami še bolj opravičena.

Število perutnine pri nas in drugod

Naše gospodinjke bo nemara zanimalo zvedeti, koliko je kokoši in druge perutnine pri nas v Jugoslaviji in sicer: 1. koliko v posameznih banovinah; 2. koliko jih pride na en kvadratni kilometer; 3. koliko na vsakih 100 prebivalcev in, končno, koliko na vsako gospodarstvo, ki šteje 3, 4 družinske članke? Evo vam!

1. Donavska banovina šteje vsega skupaj 5.862.157 glav raznih vrst perutnine (od tega števila je 82,5% kokoši, 6% rac, 8,6% gosi in 2,9% puranov). Na 1 km² pa pride: 148,8 kokoši, 10,9 rac, 15,4 gosi, 5,3 puranov — skupaj torej 180,4 glav perutnine.

2. V savski banovini je vsega skupaj 3.886.298 glav perutnine (81,8% kokoši, 5,86% rac, 8,6% gosi, 3,74% puranov). Na 1 km² pride: 137,5 kokoši, 9,9 rac, 14,5 gosi, 6,2 puranov, oziroma 168 glav perutnine.

3. Moravska banovina ima 2.232.828 perutnine (88,1% kokoši, 5% rac, 2,3% gosi, 4,6% puranov). Na 1 km² pa: 76,4 kokoši, 4,4 rac, 2,0 gosi, 4,0 puranov, oziroma 86,8 glav.

4. Drinska banovina premore 2.002.413 perutnine (87,43% kokoši, 3,92% rac, 3,17% gosi, 5,48% puranov). Na 1 km²: 126,5 kokoši, 5,7 rac, 4,6 gosi, 7,8 puranov, oziroma 144,6 glav.

5. V vardarski banovini je 1.973.317 perutnine (93,92% kokoši, 3,11% rac, 1,46% gosi in 1,48% puranov). Na vsakem km² pa: 49,5 kokoši, 1,7 rac, 0,8 gosk, 0,8 puranov. Skupaj 52,8 glav perutnine.

6. Vrbaska banovina ima 1.233.187 glav perutnine (88,77% kokoši, 1,42% rac, 1,24% gosk, 1,42% puranov). Na 1 km² pride: 53,6 kokoši, 2,0 rac, 1,9 gosk, 2,8 puranov, oziroma 60,3 glav perutnine.

7. Naša dravska banovina pa šteje 1.099.406 glav perutnine (95,92% kokoši, 1,42% rac, 1,24% gosi, 1,42% puranov). Na 1 km² torej: 127,2 kokoši, 1,8 rac, 1,6 gosi, 1,9 puranov. Skupaj 132 glav.

8. Primorska banovina ima 710.310 glav perutnine (87,3% kokoši, 2% rac, 1,3% gosi, 9,4% puranov). Na 1 km² pride: 31 kokoši, 0,7 rac, 0,4 gosi, 3,3 purani, oziroma 35,4 glav perutnine.

9. Zetska banovina šteje 602 tisoč 795 glav perutnine (95,8% kokoši, 2,1% rac, 0,9% gosi, 1,2% puranov). Na 1 km² po: 19,1 kokoši, 0,4 rac, 0,2 gosk ter 0,3 puranov, oziroma vsega skupaj 20 glav perutnine.

Na 100 prebivalcev, oziroma na eno gospodarstvo pride perutnine::

v donavski ban.	239,8	ozir.	10,4	glav
v moravski ban.	155,0	ozir.	8,4	glav
v savski ban.	143,8	ozir.	6,9	glav
v drinski ban.	130,8	ozir.	7,4	glav
v vardarski ban.	125,3	ozir.	7,2	glav
v vrbaski ban.	119,0	ozir.	7,1	glav
v dravski ban.	96,7	ozir.	4,6	glav
v primorski ban.	78,9	ozir.	4,5	glav
v zetski ban.	6,5	ozir.	3,7	glav

V tem primeru stoji Slovenija šele na sedmem mestu.

V vsej kraljevini pride na 100 prebivalcev 139,7 glav perutnine, na 1 gospodarstvo pa 7,2 glav, in sicer na 100 prebivalcev: 120 kokoši, 6,5 rac, 7,4 gosi in 5 puranov. Puranov imajo največ moravska, drinska in primorska banovina.

Ako se ozremo po sosednjih državah, vidimo, da je naše perutninarstvo še na precej nizki stopnji, ne samo kar se tiče njegove tehnike, ampak tudi z ozirom na število gojene perjadi. Na vsakih 100 prebivalcev pride namreč v svobodni Irski po 737 glav perutnine, v Kanadi 557, na Danskem 537, na Madžarskem 450, v Zedinjenih državah 352, na Holandskem 186, v Bolgariji 184, na Poljskem 173, pri nas v Jugoslaviji 139, v Nemčiji 133, na Češkoslovaškem 126, na Švedskem 115, v Švici 106, v Avstriji 90, na Finskem 38 glav. (Te številke so vzete za Jugoslavijo iz statistike od l. 1932, za druge države pa iz statistike od l. 1929).

F. P.

V KRALJESTVU GOSPODINJE

Mast z zoprnim duhom

Kupili ste svež špeh, ki ni imel nobenega duha. Ko ste ga pa precvrli, je dobila mast tako zoprni duh, da se ne da uživati. Vzlic temu, da ste jo še enkrat pretopili s čebulo, se neprijeten vonj ni dal odpraviti popolnoma. — Da bi špeh pri razpustitvi v mast, če ste ga pravilno cvrli, dobil sam na sebi zoprni duh, je malo verjetno. Ta duh je bil že v špehu, ni pa prišel prej tako do izraza, da bi ga mogli močno čutiti. Tak zoprni duh ima navadno slanina od starega nerezanega mrijasca. Njen vonj ni tako lahko odpraviti. Da se taka mast popravi, priporočajo jo še enkrat prekuhati na svežem mleku z dodatkom nekaj čebule in nekaj melih kosov opranega čistega lesnega ogija. Ogije ima namreč to lastnost, da vsrka vase neprijetne vonjave. Mast na malo mleka naj se kuha vsaj 20 minut. Mleko da masti lepo belo barvo in jo napravi bolj okusno. Bolje je tako mast, ko je izgubila svoj neprijetni vonj, čimprej uporabiti. — Če pa hočete ohraniti svinjsko mast delj časa, tudi čez poletje nepokvarjeno, jo morate obvarovati pred dnevno svetlobo, pred zračnim kisikom in pred glivami. Najbolje jo je hraniti v lončenih posodah, pokritih s pergamentom, na hladnem in suhem prostoru.

KUHINJA

Divjačina. — Kvaša. Kvašo rabim samo za staro, trdo in žilavo divjačino. Dobra mlada in mehka divjačina izgubi s kvašenjem svoj poseben okus in se ji tudi redilne snovi vsled kvašenja zmanjšajo. Starejše meso se s kvašenjem zmehča in tudi dalj časa ohrani. Vsekako pa treba kvašo vsak dan prekuhati in s shlajeno politi meso. V toplejšem času se mora kvaša tudi obnoviti. Posoda za kvašenje mora biti lončena ali lesena. Kvasi se le nesoljeno meso, ker

osoljeno postane neprijetno rdeče. Kvaša mora pokrivati meso. Zato je priporočljivo obtežiti ga z leseno ali lončeno pokrovko. Za hitro porabo divjačine je zelo priporočljivo politi jo z vrelo kvašo. Ohlajeno meso je takoj pripravljeno za nadaljnjo uporabo.

Kvašo napravim tako-le: Na en liter vode rabim eno čebulo, eno drobno podzemeljsko kolerabo, en koren, korenino peteršilja, majhno koreninico zelene in košček pastinjaka. Vse to zrežem na tanke rezine. Druge dišave, kakor: lavorov list, vršček majarona, vršček materne dušice (timijan), par zrn popra, par zrn brinja, nageljev klinček, odrezek limonine lupine in nekaj žlic kisa pridenem zraven. Kvašo kuham pol ure.

Divji zajec. Zajca obesim na močai žebelj ali ga privežem za zadnji nogi na stol. Kožo mu prerežem od repa čez trebuh do vratu. Na notranji strani nog napravim do členka zarezo. Noge zarezem do prvega pregiba. Nato snamem najprej rep, potem potegnem kožo s zadnjih nog. Ako se mi vstavi, si pomagam z nožem. Potem povlečem kožo čez glavo. Ušesa odrežem tako, da oslonejo pri koži. Drob odstranim tako, da prerežem trebušno kožo po dolgem. Jeter se drži žolč, tega previdno odrežem, da se ne razlije. Zajca razdelim tako, da mu odrežem najprej glavo z vratom potem pleča in flam z rebri. Končno odrežem še stegna. Ostane mi le hrbet, ki je najbolj čist. Hrbet zadaj pod rebrom prerežem in mu odstranim blato.

Pečen zajec. Hrbet in stegna pretaknem s slanino, nato ga osolim in denem v kozico. Pridenem mu par koškov korenja, čebule, par zrn celega popra, žlico kisa ali vina in za jajce surovega masla ali masti. Denem ga v pečico in pridno polivam s sokom. Če je mlad, je pečen v trideset ur. Nazadnje ga polijem še s par žlicami kisle smetane. Nato ga zrežem na kose in polijem s sokom, v katerem se je pekel. Kot pridelek so dobri makaroni, pražen riž, brusnice in vsakovrstna solata.

GOSPODARSKE VESTI

ŽIVINA

g Dunajski živinski sejem. a) Goveji sejem 1. t. m. je beležil skupno 1754 glav goveje živine, torej 54 glav manj kot sejem v prejšnjem tednu. Cene za 1 kg žive teže so znašale v šilingih (1 šiling = 8.45 Din): voli izredni I. vrste 1.50—1.40, I. vrste 1.05—1.25, II. vrste 0.95—1.05, III. vrste 0.85—0.96; biki 0.80—0.95, največ 0.97—1.02; krave 0.70—0.90, izjemoma 0.90 do 1.—; klavna živina 0.62—0.70. Samo prav prvovrstni voli, ki pa jih je bilo malo, so se lahko prodali, vsi voli ostalih kakovosti in debele krave so se morali oddati za 2 do 3 groše cenejše pri kg žive teže kakor v prejšnjem tednu. Klavna živina pa je dosegla za 2—3 groše višje cene pri kg žive teže. Tudi po prvovrstnih bikih je bilo povpraševanje dobro, manjvredni in majhni biki, ki jih je bilo ponujeno veliko nad potrebo, so se le težko in nekaj ceneje prodali.

g Ptujski živinski sejem 2. t. m. Sejem je bil dobro založen, kupci zelo živahni. Prignanih je bilo 65 konj, 150 krav, 54 telic, 96 volov in 16 bikov, skupno 381 glav. Prodanih pa je bilo 247 glav. Cene za kg žive teže so bile: krave 2—3.25 Din, telice 3—3.75 Din, voli in biki 3—3.50 Din. Cena za posamezne konje je znašala po kakovosti od 750—3750 Din.

g Mariborski prašičji sejem 3. t. m. Dovoz je znašal 314 prašičev, ki so se prodajali po sledečih cenah: mladi prašiči 5—6 tednov stari po 50—70 Din glava, 7—9 tednov stari po 80—90 Din, 3—4 mesece stari po 130—160 Din, 5—7 mesecev stari po 250—300 Din, 8—10 mesecev stari po 350—400 Din, mrtve teže pa 8—9 Din. Prodalo se je v celoti 131 prašičev.

CENE

g Cene na blagovni borzi v Novem Sadu dne 6. t. m. Pšenica bačka, okolična Novi Sad, srednje- in gornjebačka 112.50—115 Din, okolica Sombor, sremska in južnobanatska 110—112.50 Din, bačka ladja Tisa 122—124 Din, ladja Begej 121—123 Din, slavonska 112—114 Din, gornje-

banatska 115.50—117.50 Din, južnobanatska 110—112.50 Din; bačka banatska ladja 120—122 Din za 100 kg. Ječmen bački, sremski 65/66 kg 104—106 Din, jari 67/68 kg 120—122.50 Din za 100 kg. Oves bački, sremski in slavonski 65—67.50 Din, banatski 62.50—65 Din za 100 kg. Rž bačka 107.50—110 Din za 100 kg. Koruza bačka, bačka okolica Sombor 85—85 Din, banatska 80—82 Din, sremska pariteta Indija 85—85 Din, bačka nova sušena 65—67 Din, za december-januar 58—60 Din, banatska nova sušena 62—64 Din, sremska nova sušena 65—67 Din za 100 kg. Moka bačka in banatska Og in Ogg 190—210 Din, št. 2 170—190 Din, št. 3 150—170 Din, št. 6 125—145 Din, št. 7 110—115 Din, št. 8 105—110 Din, sremska in slavonska Og in Ogg 187.50—197.50 Din, št. 2 167.50—177.50 Din, št. 3 147.50—157.50 Din, št. 6 122.50—132.50 Din, št. 7 107.50—112.50 Din, št. 8 105—110 Din za 100 kg. Otrobi bački in sremski 82—84 Din, banatski 77—79 Din, bački ladja 85—85 Din za 100 kg, Fižol bački beli 140—142.50 Din za 100 kg. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

g Nadaljnjo nazadovanje cen v avgustu. Narodna banka v Beogradu je za mesec avgust objavila indeksne številke cen na debelo, ki kažejo zopetni padec cen. Če primerjamo te številke z onimi v juliju t. l. in avgustu 1933, dobimo naslednjo sliko:

	avgust 1933	julij 1934	avgust 1934
rastlinski proizvodi	49.3	60.0	56.5
živalski proizvodi	55.6	52.0	51.9
rudninski proizvodi	74.9	82.8	78.4
industrijski proizvodi	68.5	66.3	65.3
splošni indeks	60.7	62.8	61.1
izvozni predmeti	55.8	57.3	56.6
uvozni predmeti	73.4	70.2	68.0

V primeri s preteklim julijem so torej cene padle, so pa višje kakor so bile lani v avgustu. Najbolj so padle cene rastlinskih proizvodov. Razen pšenice, fižola, ječmena in rži so se vsi drugi pridelki znova pocenili. Cene živalskih proizvodov so ostale skoraj neizpreme-

njene. Najbolj so padle cene rudninskih proizvodov in to zaradi padca cene za premost. Od industrijskih predmetov so v ceni zlasti nazadovale tekstilni in usnjarski izdelki ter otrobi.

Gibanje cen na drobno je še bolj zanimivo. Splošni indeks cen na drobno v Beogradu kaže v letošnjem prvem polletju precejšnje popuščanje. V decembru 1933 je ta indeks znašal 74,2 (1926 — 100), v juniju leta je padel že na 70,9, v avgustu pa je zdrknil navzdol na 68,8. Tako vidimo, da se polagoma približuje indeksu cen na debelo. To dokazuje, da so morali trgovci na drobno, ki so vzlic nižjim cenam veletrgovine držali cene v nadrobni prodaji visoko, tudi z istimi navzdol, torej so bili prisiljeni na zmanjšanje neprimernih dobičkov.

RAZNO

g Svetovna žitna letina. Po podatkih mednarodnega kmetijskega zavoda v Rimu znaša svetovni letošnji pridelek pšenice 714 milijonov metrskih stotov, leta 1933 je znašal 771 milj. metr. stotov in v letih 1928—1932 p. povprečno 825 milj. metr. stotov. Svetovni letošnji pridelek rži je 217,9 milj. metr. stotov, leta 1933 je bil 258 milj. metr. stotov in v letih 1928—1932 p. povprečno 238 milj. metr. stotov. Svetovni letošnji pridelek ječmena se cenil na 247 milj. metr. stotov, leta 1933 se je cenil na 260 milj. metr. stotov in v letih 1928—1932 pa povprečno na 295 milj. metr. stotov. Svetovni letošnji pridelek ovsa znaša 346,7 milj. metr. stotov, leta 1933 je znašal 415 milj. metr. stotov in v letih 1928—1932 pa povprečno 295 milj. metr. stotov.

PRAVNI NASVETI

Potrdilo, da je kdo kmet. J. M. B. — Vprašate, če si mora vsak kmetijski dolžnik preskrbeti potrdilo, da je kmet, ali samo tedaj, kjer je stvar dvomljiva, in če se je potrebno z upniki glede odplačevanja dolgov pogoditi, ali pa je to v uredbi urejeno. — Potrdilo si bo pač preskrbel kmet tedaj, kadar mu upnik ne bo priznal, da je zaščiten po uredbi o zaščiti kmetov. Drugače potrdila ne rabi. Kakšna posebna pogodba med zaščitenimi kmeti in upniki glede odplačevanja dol-

gov ni potrebna, ker je vse to urejeno v uredbi.

Vojaški rok. Z. B. P. Sporočite rojstne podatke in podatke o vojaški službi vašega očeta in bratov, da vam bomo mogli povedati, če imate pravico do skrajšanega roka. Brez teh podatkov odgovor ni mogoč.

Zgradarina od mlina. T. I. Ne vemo, iz katerih razlogov vam je bilo od davčne uprave obljubljeno, da drugo leto ne boste plačali zgradarine od mlina. Ekonomske zgradbe, ki služijo poljedelstvu ali gozdarstvu, so res oproščene zgradarine. Mlin se pa po našem mnenju ne smatra za tako zgradbo.

Graditev plotov. P. J. Ni nam jasno, na kakšne plote mislite in kje naj bi se morali graditi.

Brezplačno stanovanje in zgradarina. A. J. L. Stanujete brezplačno v hiši, katere lastnica je v Ameriki. Čeprav ne plačujete najemnine, zahteva davkarija plačilo zgradarine. Ali postopa davkarija pravilno? — Hiša je zavezana davku, čeprav najemnik ne plačuje najemnine. Tudi od onih hiš, ki niso dane v najem, se mora plačevati zgradarina. Pri takih hišah se vzame za davčno osnovno vrednost letne najemnine, ki se plačuje za najbližje podobno stanovanje. Ako mislite, da vam je zgradarina previsoko ali nepravilno odmerjena, vložite pritožbo na davčno upravo in to v 30. dneih od dnva, ko prejmete plačilni nalog.

Skrajšani rok. J. V. S. Vložite prošnjo za skrajšani rok. Prošnji priložite rodbinski list in očetovo vojaško odpustnico. Prošnjo pošljite na komando vojnega okrožja.

Zavarovanje kmetkega dolga. — V. K. Upnik se hoče vknjižiti na posestvo kmeta, ki je zaščiten, čemur se pa kmet protivi. Ali ga more upnik prisiliti, da dovoli vknjižbo? — Po uredbi o zaščiti kmetov je dolžnik zavezan izdati na upnikovo zahtevo listino, sposobno za zavarovanje upnikove terjatve na dolžnikovi nepremični imovini. Če dolžnik tej zahtevi ne ustreže, je upnik upravičen zahtevati to zavarovanje v nepravičnem postopanju pri sodišču, pristojnem po plačilnem kraju dolga. Če dolžnik dokaže, da je upnik za svojo terjatv na dolžnikovih nepremičninah že zadostno zavarovan, zavrne sodišče upnikov predlog na zavarovanje.

Višina obresti za nezaščitene dolgove. P. R. Vprašate, kako visoke obresti sme zahtevati upnik, ki ni pod zaščito. — Ako je upnik denarni zavod, sme zahtevati največ za 4 in pol procenta višje obresti, kakor so iste pri Narodni banki. Ker so sedaj pri narodni banki odrejene 6 in pol odstotne obresti, sme deparni zavod zahtevati 11 odstotne obresti. Drugi upniki pa smejo zahtevati največ 8 odstotne obresti na leto.

Naročajte »Domoljuba«!